

Explanation of Identity Features in Shaping the New Context in the Old Context of Golpayegan City¹

Moein Tavasoli², Amir Masoud Dabagh³

Received: 2023-07-21, Accepted: 2024-12-20

DOI: 10.22034/rau.2024.2007535.1051

Abstract

Despite its rich cultural and historical heritage, Golpayegan city has seen a neglect of attention to its cultural issues in recent times. The culture of any society serves as the core pillar of its existence and progress. Therefore, preserving and emphasizing cultural identity becomes critical, particularly in shaping new urban or architectural texts within the framework of older contexts. This holds special importance in places like Golpayegan, where a rich historical and cultural legacy can serve as a foundation for meaningful urban development.

This research explores the identity characteristics that influence the formation of new texts within the historical context of Golpayegan. Employing a qualitative strategy and a descriptive-analytical method, it examines the culture, art, and identity of Golpayegan by analyzing library documents. The Chaharsouq neighborhood of Golpayegan has been selected as the spatial focus of this research to provide a clear case study.

The findings reveal several key factors that can strengthen local identity. Among these is the integration of cultural and identity elements with careful consideration of the religious, cultural, climatic, and indigenous characteristics of the local community. For example, in the traditional context of the Chaharsouq neighborhood, the presence of historical landmarks such as a mosque from the Seljuk period, an old market, and a historic minaret provides a strong basis for reinforcing the neighborhood's historical identity. These elements not only represent architectural and historical value but also resonate deeply with the cultural and social consciousness of the local people.

Specific identity features are essential for shaping new urban or architectural texts within established contexts. These include incorporating design principles such as central courtyards, an emphasis on human-scale proportions, purity in the volume and appearance of buildings, attention to spatial hierarchy, and

1. This article was extracted from the Thesis of Moein Tavassoli titled "Reading the Roots of Local Identity in Golpayegan City", under the guidance of Dr. AmirMasoud Dabagh in 2022, presented at the Soore International University, Faculty of Architecture and Urban Planning.

2. M.A. in Islamic Architecture, Department of Islamic Architecture, Faculty of Architecture and Urbanism, Soore University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

Email: moein.tavasoli@gmail.com

 0009-0003-5078-8182

3. Assistant Professor, Department of Islamic Architecture, Faculty of Architecture and Urbanism, Soore University, Tehran, Iran.

Email: dabagh@soore.ac.ir

 0000-0003-3883-0731

respect for privacy. Additionally, the proximity and significance of cultural landmarks such as mosques, minarets, and bazaars must be respected and integrated into new designs. Measures to limit building heights and define transitional spaces, like entrances and open areas, can harmonize new developments with the neighborhood's historic character.

The cultural challenges in Golpayegan are multifaceted and interconnected. The sudden growth of the city's population, driven by urban expansion, has increased demands for education, training, and cultural infrastructure, particularly for the younger generation. At the same time, the dense texture of old neighborhoods and the lack of adequate cultural spaces for youth exacerbate these challenges. The lack of cultural facilities restricts personal growth and recreation. It also exacerbates broader social issues like declining literacy rates, heightened social tensions, and a rise in delinquent behavior. Economic issues and poverty further compound these challenges, creating a cycle that is difficult to break.

Culture and art are powerful forces that can address these issues by promoting social reform and fostering societal dynamism. As pillars of collective identity, they have the potential to bridge the gap between past traditions and present needs. The dual components of identity—time and place—highlight the importance of situating cultural and artistic efforts within both historical contexts and contemporary expectations. Identity is not static; it evolves with societal needs and aspirations, responding to individual and collective demands.

In the context of architectural and urban design, a wide range of factors influence the outcome of a project. These include climate, function, available materials, construction techniques, economic considerations, and the skills of the labor force.

The architectural significance of any structure lies in its ability to meet the requirements of its time while preserving the cultural essence of its environment.

Through conscious and thoughtful architecture, it is possible to create spaces that not only meet functional needs but also enrich the cultural and mental well-being of the community. For example, designing a cultural complex in an old neighborhood can provide a space for recreation and cultural engagement. Such a complex can alleviate social problems, reduce neighborhood-level poverty, and enhance security by fostering a sense of community and shared purpose.

In the specific case of Golpayegan, the creation of culturally sensitive urban spaces can help address the city's challenges while honoring its rich heritage. Respecting the historical identity of neighborhoods like Chaharsouq is vital for preserving the city's cultural legacy. This includes protecting historical landmarks and creating new spaces that complement the traditional architectural style. By prioritizing cultural and artistic values in urban planning, Golpayegan can pave the way for a more cohesive and vibrant society.

Ultimately, preserving and promoting the cultural and historical identity of Golpayegan requires a comprehensive and integrative approach. By acknowledging the importance of cultural spaces, addressing the needs of the youth, and incorporating traditional identity features into urban development, it is possible to create a city that thrives both culturally and socially. This effort will ensure that Golpayegan's rich heritage is not only preserved but also serves as a foundation for sustainable growth and progress in the future.

Keywords: Identity features, Local identity, old contexture, Golpaygan city

تبیین ویژگی‌های هویتی در شکل‌دهی متن جدید در بافت و زمینه قدیمی شهر گلپایگان^۱

معین توسلی^۲، امیرمسعود دباغ^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲-۰۴-۳۰، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳-۰۹-۳۰

DOI: 10.22034/rau.2024.2007535.1051

چکیده

علیرغم قدمت و غنای فرهنگی و تاریخی بافت شهر گلپایگان، امروزه توجه به مسائل فرهنگی در محلات قدیمی این شهر مغفول مانده، فرهنگ هر جامعه، رکن اساسی آن جامعه را می‌سازد، چراکه رابطه هنر و فرهنگ همچون دو نیرو، برای اصلاح جامعه است. در نظر گرفتن فرهنگ و ویژگی‌های هویتی در شکل‌دهی متن جدید در میان بافت قدیمی شهر اهمیت دوچندانی می‌یابد.

در این پژوهش به تبیین ویژگی‌های هویتی در شکل‌دهی متن جدید در بافت قدیمی شهر گلپایگان، با راهبرد کیفی با شیوه توصیفی - تحلیلی پرداخته می‌شود و برای بررسی فرهنگ و هنر و هویت شهر گلپایگان، روش اسناد کتابخانه‌ای به کار گرفته شده است. برای تدقیق این پژوهش، محدوده محله چهارسوق گلپایگان به عنوان قلمروی مکانی پژوهش اتخاذ شده است. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهند از جمله مؤلفه‌هایی که می‌تواند موجب تقویت هویت محلی شود، توجه به عناصر فرهنگی و هویتی، در نظریه‌های ویژگی‌های مذهبی، فرهنگی، شرایط اقلیمی و بومی مردم محلی می‌باشد. از آنجاکه ویژگی‌های مذهبی در این شهر قوی بوده، می‌تواند عامل مهمی در تقویت هویت محلی و تعیین و طراحی فضاهای مورد نیاز جهت تبادل فرهنگی باشد. خلوص در ابنیه و سازگاری با بافت اطراف آن می‌تواند موجب تقویت این هویت بومی گردد. همچنین وجود مسجد متعلق به دوره سلجوقی، بازار قدیمی و مناره تاریخی در بافت سنتی محله و در مجاورت محدوده پژوهش، می‌تواند زمینه‌ساز تقویت هویت تاریخی این محله باشد.

ویژگی‌های هویتی در شکل‌دهی متن جدید می‌تواند شامل ویژگی‌هایی از جمله وجود حیاط مرکزی، مردم‌واری، خلوص در حجم و فرم ظاهری بنا، توجه به سلسله مراتب، حریمیت، احترام به مسجد، منار قدیمی و راسته‌بازار باشد. به این منظور جلوگیری از ارتفاع زیاد بنا و همین‌طور

۱. مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نگارنده اول با عنوان «بازخوانی ریشه‌های هویت محلی در شهر گلپایگان» می‌باشد، که با راهنمایی نگارنده دوم در سال ۱۴۰۱ در دانشگاه بین‌المللی سوره ارائه شده است.

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه معماری اسلامی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه سوره، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

Email: moein.tavasoli@gmail.com

0009-0003-5078-8182

۳. استادیار، گروه معماری اسلامی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه سوره، تهران، ایران.

Email: dabagh@soore.ac.ir

0000-0003-3883-0731

تعریف پیش ورودی و فضای باز در مجاورت آن، مورد توجه قرار می‌گیرد.

کلیدواژه‌ها: ویژگی‌های هویتی، هویت محلی، بافت و زمینه قدیمی، شهر گلپایگان

۱. مقدمه

در بافت سنتی شهرها، عدم توجه به زمینه در معماری باعث گسستگی بین معماری معاصر و معماری گذشته شده است. زمینه معماری شامل متن و بستر شکل‌گیری بنا می‌باشد که شامل شکل و محتواس است. بافت سنتی شهرها در واقع شامل ارزش‌ها، تاریخ و فرهنگ مردمان گذشته هستند که در قالب کالبد شهری به نمایش درآمده‌اند (Rahimzadeh, 2005). آثار شاخص معماری گذشته می‌توانند نمایانگر روش‌های مناسب برخورد با ارزش‌های تاریخی، فرهنگی و کالبدی زمینه خود باشند. در اصل، ارزش معماری هر بنا در هر دوره‌ای به این است که بتواند نیازهای زمان خود را پاسخ دهد. فن و هنر معماری از مهم‌ترین نشانه‌ها و ویژگی‌های فرهنگی هر قوم و هر دوره تاریخی و نشانگر فضای زندگی انسان در هر دوره‌ای می‌باشد (نقوی، مظاهریان، ۱۳۹۸). هویت، سازوکاری به شکل آگاهی ست که می‌تواند در جامعه همبستگی و انسجام ایجاد کند و شامل مؤلفه‌هایی از جمله اعتقادات، ارزش‌ها، زبان، سرزمین، تاریخ، مناسبت‌ها، پوشش و فرهنگ و هنر می‌باشد. هویت فرهنگی، وجه اشتراک حوزه اجتماعی ست که شخص بدان تعلق دارد و خود را با آن معرفی می‌کند. فرهنگ و عناصر مرتبط با آن از مهم‌ترین منابع هویت به شمار می‌روند. دو مؤلفه اساسی هویت، زمان و مکان می‌باشند؛ لذا هویت نه تنها معطوف به گذشته نیست، بلکه در زمان حال با توقعات افراد ارتباط نزدیکی دارد و سعی بر این دارد که نیازهای فردی و جمعی جامعه را برطرف کند. با معماری آگاهانه می‌توان فضایی خلق کرد که ضمن لذت بردن افراد در آن، کالبد فضا در جهت حفظ فرهنگ و سلامت روانی جامعه تأثیر مثبتی بگذارد (حجازی، حیدرخی، ۱۳۹۳).

۲. مبانی نظری

هدف اصلی این پژوهش، تبیین ویژگی‌های هویتی در شکل‌دهی متن جدید در بافت و زمینه قدیمی شهر گلپایگان است. برای رسیدن به هدف اصلی، می‌توان چندین هدف فرعی

را بدین صورت معین نمود:

- شناسایی ویژگی‌های فرهنگی و هنری مردمان گلپایگان از گذشته تاکنون و تحلیل آنها؛
- شناسایی ویژگی‌ها و مؤلفه‌های هویت بخشی ایرانی اسلامی؛
- بررسی نحوه تحقق هویت بخشی و زنده سازی فرهنگ دیرینه‌ای شهر گلپایگان در ارتباط با شکل‌دهی متن جدید. فرهنگ در زبان فارسی و پهلوی به معنای خرد و دانش و تربیت و ادب و آموختگی است. فرهنگ در واقع مجموعه‌ای از هنر، ادبیات، علوم فلسفه و دین می‌باشد. (آشوری، ۱۳۸۱)
- هنر در راستای اهداف متعالی انسانی، وظیفه تبیین فرهنگ جوامع را دارد. هنر با فرهنگ هر جامعه‌ای عجین است و از خصوصیات فرهنگی هر قومی الهام می‌پذیرد. فرهنگ سالم و محکم، عامل و اساس قوام و پویایی جامعه است (قاصدی، ۳۳: ۱۳۹۰). در خصوص معماری، با توجه به این که ساخت یک خانه موضوعی فرهنگی است، تعیین فرم و همین‌طور سازمان‌دهی آن، تحت تأثیر محیط فرهنگی است که در آن قرار دارد (راپاپورت، ۱۳۸۸، ص ۷۷). بنایی که یک هنرمند معمار طراحی می‌کند برآورنده نیازها و سبک زندگی مردمی است که با فرهنگ خویش زندگی می‌کند (قاصدی، ۳۳: ۱۳۹۰). در یک اقلیم مشخص که مصالح و همین‌طور تکنولوژی محدودی وجود دارد، فرم خانه در نهایت توسط تصویر آرمانی مردم بومی از زندگی تعیین می‌شود و فضاها و روابط را شکل می‌دهد. همین‌طور فرم خانه‌ها بیشتر از سایر محصولات انسانی، تحت تأثیر اقلیم، سایت، دسترسی‌ها، مصالح و تکنیک‌های ساخت می‌باشد (راپاپورت، ۷۸: ۱۳۸۸).

هویت، سازوکاری است که با شکل آگاهی تجسم می‌یابد و می‌تواند در جامعه، ایجاد همبستگی کند. زمانی که انسان احساس کرد باید به کیستی و چیستی خود در برابر طبیعت و ماورای طبیعت پاسخ گوید هویت متولد شد. (مرشدی زاد، احمدلو، ۱۳۹۶، ص ۶۳). هویت اسلامی شامل مؤلفه‌هایی می‌باشد از جمله اعتقادات، ارزش‌های اسلامی، اعیاد و مناسک اسلامی (نقره‌کار، عبدالحمید، ۱۳۷۸). همچنین مؤلفه‌های هویت ایرانی نیز شامل زبان فارسی، سرزمین، تاریخ، عید نوروز، پوشش و معماری ایرانی می‌باشد. این ویژگی‌ها در کنار هم و می‌توانند موجب همبستگی و انسجام بین گروه‌ها و اقوام، و در نتیجه اقتدار و تشکیل تمدن نوین اسلامی باشد. (نقی زاده، ۱۳۸۸)

هویت فرهنگی، شناسه آن گروه یا حوزه اجتماعی ست که

— زمینه‌ستیزی (نوع ارتباط با زمینه: تعارض، تقابل، ناسازگاری و رودررویی) در مفهوم، عکس زمینه‌گرایی و به معنای جدال آگاهانه با زمینه است؛ به این معنا که با توجه به بستر بنا، اثری متفاوت و مغایر با زمینه خلق شود (نقوی و مظاهریان، ۱۳۹۸).

تحقیقات انجام شده در مرور پیشینه تحقیق در «جدول ۱» نشان داده شده است.

۳. روش تحقیق

در این پژوهش راهبرد کیفی و با شیوه توصیفی-تحلیلی اتخاذ شده است. روش تحقیق توصیفی تحلیلی به بررسی زمان حال می‌پردازد و شرایط موجود را توصیف می‌کند. تحقیق توصیفی می‌تواند از روش‌های تحقیق توصیفی نظیر نظرسنجی، مشاهده و بررسی نمونه موردی استفاده کند. در این پژوهش، انواع مطالعهٔ موردی و مطالعهٔ پیمایشی مدنظر است. به این منظور برای درک بهتر فرهنگ و هنر و همین‌طور بررسی هویت گلپایگان، از روش مطالعه اسناد کتابخانه‌ای و تحلیل منابع تخصصی و اسناد و مدارک موجود استفاده شده است.

مطالعات میدانی شامل بازدید و مشاهده موقعیت مکانی، عکاسی و برداشت کروکی و مصاحبه نیز از اهمیت بسزایی برخوردار است. برای تدقیق موضوع، سایت محله بازار چهارسوق گلپایگان به عنوان قلمروی مکانی پژوهش اتخاذ شده است. توجه به بافت تاریخی و هم‌جواری با مسجد جامع تاریخی گلپایگان و همین‌طور بازار اصلی مورد نظر بوده است. به منظور دستیابی به نظرات ساکنان محلی گفتگویی در قالب مصاحبه با مردم محلی و مسئول مربوطه در شهرداری گلپایگان در خصوص توسعه فرهنگی مورد توجه قرار می‌گیرد.

۴. معرفی محدوده مورد مطالعه

شهر گلپایگان در استان اصفهان واقع شده و ۱۵۶ کیلومتر با اصفهان فاصله دارد (تصویر ۱). این شهر جزء مناطق کوهستانی به شمار می‌رود و طبیعتی بدیع و بکر دارد (تصویر ۲). دشت گلپایگان، گسترده و وسیع و آب آن از رودخانه‌های اطراف این شهر و چشمه و قنات‌ها و منابع آب‌های زیرزمینی فراهم می‌شود. اقلیم گلپایگان غیر ثابت و دارای زمستان‌هایی سرد و تابستان‌های گرم و خشک است. گلپایگان همچنین دارای قدمت بسیار زیاد با فرهنگی دیرینه می‌باشد که عنوان آن

شخص بدان تعلق دارد و خود را با آن معرفی می‌کند و در زندگی اجتماعی نسبت به آن ملتزم، متعهد و وفادار است. فرهنگ و عناصر مرتبط با آن از مهم‌ترین منابع هویت به شمار می‌روند (حجازی و حیدرخانی، ۱۳۹۳: ۱۹۵). پیوندی جدانشدنی میان زندگی مردم با فرهنگ وجود دارد. برای رشد و تعالی فرهنگ، توجه به زیرساخت‌های فرهنگی اهمیت دارد. از جمله این موارد، معماری و ویژگی‌های بناهای فرهنگی است.

زمینه^۱ مجموعه شرایطی و واقعیاتی است که یک موقعیت یا رویداد به‌خصوص را احاطه کرده‌اند. زمینه در معماری شامل متن و محیط بستر برای شکل‌گیری بنای معماری است و هم‌زمان شامل شکل و محتوا می‌شود. زمینه معماری، همهٔ چیزهایی است که در ارتباط با معماری، زمان و مکان و شرایط، و سایر ویژگی‌های مرتبط با آنها را در بر بگیرد (نقوی و مظاهریان، ۱۳۹۸: ۷۰).

بافت سنتی شهر میراث دار ارزش‌ها، تاریخ و فرهنگ گذشتگان است که در قالب کالبد شهری به نمایش گذاشته می‌شود. تحولات ناشی از طرح‌های نوسازی در بافت سنتی شهرها موجب گسست بین معماری معاصر با گذشته شده است؛ از این‌رو در زمینه‌های ارزشمندی که در سال‌های اخیر دچار تغییرات کالبدی شده‌اند می‌توان با تحلیل چگونگی برخورد آثار شاخص معماری گذشته با زمینه به راهکارهایی متناسب با ارزش‌های تاریخی، فرهنگی و کالبدی دست یافت (میرزایی و صحاف، ۱۴۰۱: ۳۹).

بررسی انواع رویکردها در برخورد با بافت قدیمی حائز اهمیت است تا هر معمار بتواند در مورد استفاده از رویکرد مناسب برای برخورد با زمینه، در طراحی خود تصمیم‌گیری کند. در اینجا تقسیم‌بندی پیشنهادی از رویکردهای مواجهه با زمینه به‌نقل از نقوی و مظاهریان مطرح می‌شود. بر اساس نظریات گروتز، روش‌های برخورد با زمینه را می‌توان در سه شیوه بیان کرد:

— زمینه‌گرایی (نوع ارتباط با زمینه: تجانس، تعامل، هماهنگی و پیوستگی) به معنای توجه و گرایش به زمینه، همسازی و هم‌نواختی و ایجاد تناسب و هارمونی با آن و به‌کارگیری مؤلفه‌های تشکیل‌دهندهٔ آن؛

— زمینه‌گریزی (نوع ارتباط با زمینه: تمایز، تباین، گسستگی و بی‌ارتباطی) به معنای بی‌توجهی به زمینه است. یعنی در خلق یک اثر معماری هیچ ارتباطی میان بنا و زمینه دیده نشود و بدون توجه به زمینه، یک اثر معماری پدید آید؛

جدول ۱. پیشینه تحقیقات انجام شده مرتبط.

ردیف	عنوان	نتایج
۱	بررسی ارتباط بین فرهنگ و معماری بومی و تأثیر آن در ارتقا کیفیت طراحی	شکل و سازمان‌دهی معماری هر منطقه متأثر از محیط فرهنگی آن است. حضور فرهنگ در فضاهای معماری از راه‌های گوناگون صورت می‌گیرد برای نمونه می‌توان به عناصر، نقش‌ها، تزیینات، ترکیبات حجمی اشاره نمود. معماری وظیفه عینیت بخشیدن یک اندیشه ذهنی را از طریق فرم ظاهری خود دارد. (صیادی، مداحی ۱۳۹۰) فرم معماری مهم‌ترین شاخصه در خصوص تأثیرگرفتن معماری از فرهنگ است. معماری به نیازهای فرهنگی مردم توجه می‌کند از جمله مسائل اعتقادی که در معماری ایرانی، محرمیت و تفکیک فضاهای اندرونی و بیرونی بوده و همچنین تأکید قرآن درباره گیاه و نور و طبیعت باعث شده طبیعت در معماری ایرانی حضور همه‌جانبه داشته باشد. روح هممان باعث خلق فضای هستی که شامل سردری هست که در دو سوی آن دو سکوی سنگی قرار دارد. (ستوده و کریمی، ۱۳۹۴)
۲	نقش هویت در شکل‌گیری الگوی معماری اسلامی	در مکتب اسلام هر فرایند هنری حداقل سه وجه کلی دارد: - تناسب و توازن در بعد مادی (شناخت مجموع عوامل مادی از قبیل خواص مواد و مصالح، شرایط اقلیمی، عوامل تکنیکی، فنی، اجرایی، مسائل اقتصادی، اجتماعی و ... توجه جامع به نیازهای مادی انسان‌ها، عناصر و اجزاء معماری و شیوه‌های اجرایی) - تناسب و توازن در بعد معنوی و محتوایی تأمین روحی و معنوی انسان و طراحی فضا همچون بستر و زمینه‌ای مناسب برای رشد و تعالی) - پرهیز از اسراف و بیهوده‌کاری: بر پایه اصل مفید بودن، توجه به واقعیت‌ها و معارف ناب و پرهیز از فجور در کار هنری (سالامزاده و وزیری، ۱۳۹۵)
۳	احیا هویت فرهنگی - بومی با تأکید بر طراحی مجموعه‌های فرهنگی (مطالعه موردی: منطقه دیلمستان)	با وجود پیشینه تاریخی و فرهنگی قوی در خصوص شهرها در ایران و همین‌طور رشد تصاعدی جهانی شدن، نوعی سردرگمی و دوگانگی ایجاد شده است. توجه به ارزش‌های فرهنگی، صرفاً حفظ ساختمان‌های قدیمی نیست، بلکه شامل توجه به معانی آنها و ایجاد در بافت‌های جدید می‌شود. (مهدی‌زاده، ۱۳۸۴) یکی از مراکز که در ترویج و پایداری فرهنگی مؤثر است فرهنگسراها هستند که بتواند با ایجاد تعاملات اجتماعی در احیای هویت فرهنگی و بومی نقش به‌سزایی داشته باشد. (فلاح، ۱۳۸۵) - پویایی حرکت و سیرکولاسیون در طراحی معماری پلان و محوطه (سایت پلان) - توجه به طراحی فضای سبز و محوطه - اجرای زنده آیین‌ها و سنت‌ها و فروش صنایع فرهنگی بومی منطقه - مکان‌یابی در بافت با کاربرد بصری و نفوذپذیری مطلوب (سیاف‌زاده، سعدانی، ۱۳۹۷)
۴	تبیین متن گونگی و روابط میان متنی در معماری	با بررسی در آثار گذشتگان می‌توان به میراثی غنی دست یافت. یکی از رکن‌های اساسی که در شهرها به‌وضوح هویداست حفظ حریم‌ها و محرمیت است. متن و توجه به آن، در تمام حوزه‌هایی که مخاطب با خوانش موضوعات در ارتباط است، جریان دارد. معماری از لایه‌ای متعددی از معنا تشکیل شده و مخاطب با توجه به جایگاه اجتماعی و سطح شناخت خود، به معناسازی برای متن هر طرح معماری می‌پردازد (دباغ، دیبا، ضمیران، ۱۴۰۰: ۴۳). در هر کنش ارتباطی همواره در حال تولید متن هستیم. معماری، فضای شهری، تابلوی نقاشی، پوشاک، موسیقی، هرکدام به عنوان یک متن به مخاطب خود ارائه می‌شوند. هر متن مانند معماری محصول یک فرایند تولیدی است که از برهمکنش آموزه‌ها، ایده‌ها و برداشت‌های محیطی مؤلف شکل گرفته و مخاطب در زمان روبه‌رو شدن با آن، سعی دارد پیام متن را دریافت نموده و یا با توجه به آموزه‌های ذهنی خود به پردازش متن پرداخته و برای آن معنا بسازد. (دباغ، دیبا، ضمیران، ۱۴۰۰، ص ۴۴) برداشت‌های کلاسیک به دنبال مدلول متعالی برای هر متن بوده و مخاطب را در مسیر کشف معنا می‌پندارند. در نگرش ساختگرا، طرح معماری مانند زبان از هم‌نشینی اجزای مختلف شکل گرفته و عناصر طرح مانند کلمات ضمن داشتن ارزش‌ها و نقش‌های جداگانه، یک مفهوم کلی را به مخاطب انتقال داده و مخاطب به دنبال کشف آن مضامین است. درحالی‌که در نگرش پس‌ساختگرا، تابلوگر با غور در لایه‌های متعدد طرح، و دریافت روابط متن گون طرح، به معناسازی برای آن می‌پردازد. در ابتدا مخاطب با توجه به لایه‌های ابتدایی طرح و با استناد به دریافت نشانه‌های حسی آن، با متن طرح ارتباط برقرار می‌کند. سپس از طریق روابط نظام دهنده، ساختار طرح را مورد استنتاج قرار داده و به نمایه‌پردازی طرح می‌رسد. در نهایت مخاطب از طریق دریافت‌های اجتماعی و فرهنگی و الگوها و پیوندهای محیطی به دنبال تأویل و معناسازی متن طرح است. به بیان دیگر، در برداشت ساختگرا، مخاطب به دنبال کشف معنای اصیل متن بوده درحالی‌که در نگرش پس‌ساختگرا تأویلگر، معتقد به معنای سیال و معناسازی متن است (دباغ، دیبا، ضمیران، ۱۴۰۰: ۴۷). به عنوان مثال در خصوص شهرهایی با قدمتی دیرینه، تدین و مذهب عنصر مهمی بوده و مردم علاقه‌مند به هنر منبت و صنایع‌دستی بوده‌اند. تأثیر این موارد در معماری شهرها کاملاً مشهود است و درواقع جامعه‌ای سنتی می‌باشد که در فضایی معنوی در جریان و رو به مدرنیته در حال حرکت است. درک مفاهیم در معماری و برداشت از آثار تاریخی بدون شناخت فرهنگ و اجتماع محیط ممکن نخواهد بود.
۵	پژوهش فضاهای فرهنگی درباره معماری و هویت	معماری نتیجه یک فرایند چندلایه است که تحت تأثیر عوامل بی‌شماری قرار دارد. بدین ترتیب، تحقیقات جامع معماری را فقط می‌توان از طریق یک رویکرد جامع و در همکاری با کارشناسان رشته‌های مختلف پیش برد. اگرچه تحقیقات میان‌رشته‌ای، چارچوبی مشترک برای مطالعات معماری ست و باید جزئی جدایی‌ناپذیر از آموزش برای آینده باشد (Herbig, 2016).
۶	تحلیل نظریات معاصر در مواجهه با زمینه در طراحی معماری	موضوع زمینه با شروع معماری، طراحی معماری را تحت تأثیر قرار داده است. ولی در دوره پست‌مدرن با شکل‌گیری اصطلاح زمینه گرای، اهمیت این موضوع چالشی و بحث‌برانگیز، در میان اندیشمندان بالاتر رفت. رویکردهای مواجهه با زمینه بسیار متفاوت‌اند ولی با دسته‌بندی نظریات مختلف، می‌توان گفت این رویکردها با تأکید بر اصولی نظیر پرهیز از افراط و تفریط، در نظر گرفتن هم‌زمان زمینه تاریخی موجود و بستر معاصر و نیز اسجام، به دنبال رویکرد زمینه‌گرایی نیز بوده‌اند (تقوی، مظاهریان، ۱۳۹۸).
۷	عناصر هویت در معماری سنتی خانه‌های ایرانی	معماری و شهرسازی موظف است تا ارزش‌های فرهنگی را در خود منتقل کنند. شاخص‌های هویت بنای معماری از جمله توجه به معماری بومی و محلی، استفاده از الگوهای گذشته، تزیینات، مردم‌واری، پرهیز از بیهودگی، نیارش و خودبسندگی در بخش‌های مختلف ویژگی‌های جغرافیایی، نمادهای فرهنگی، فرهنگ، باورهای مذهبی و ارزش‌های ملی مورد بررسی قرار گرفته است. در طراحی خانه‌های سنتی ایرانی، معمار با عناصر هویتی و ارزش‌های ملی و مذهبی و... به‌خوبی آشنا است و این مفاهیم در همه بخش‌های خانه‌های سنتی ایرانی به‌خوبی دیده می‌شود. همچنین در حیطه باورهای مذهبی، مصادیقی چون توجه به باطن بنا، محرمیت، تقارن، وجود دو نوع کوبه برای درها، عقب‌نشینی از گذر اصلی، وجود اتاق میهمان، سلسله‌مراتب، ورود نور، احترام به انسان به عنوان روح فضا، حیاط مرکزی، فضای روضه‌خوانی، توجه به آکس حیاط مرکزی، ریتم و چیدمان فضا، تقارن و تعادل در نما و ... در بخش‌های مختلف ویژگی‌های جغرافیایی، نمادهای فرهنگی، فرهنگ، باورهای مذهبی و ارزش‌های ملی مورد بررسی قرار گرفته است (Maisami, Shamshiri, 2018).

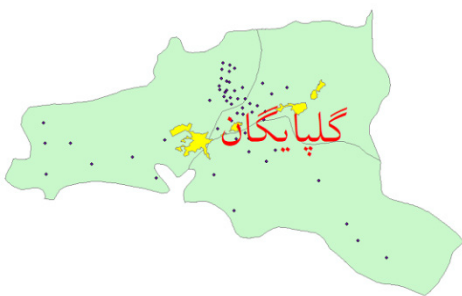
همچنین این منطقه دارای نمونه‌های معماری متمایزی می‌باشد. از مجموعه‌های قدیمی و تاریخی گلپایگان می‌توان به مسجد جامع گلپایگان، مناره سلجوقی گلپایگان، سنگ نگاره‌های تیمره، قلعه وداع گلپایگان، ارگ گوگد و خانه شجاع نظام (اقامتگاه بومگردی شجاع نظام گلپایگان) اشاره کرد. تزئینات بسیار زیبای دوره سلجوقی بر آثار به‌جامانده از آن دوران و تأثیرشان بر فرهنگ جاری در این شهر مشهود است (پیرنیا، ۱۳۷۸) (جدول ۲).

– ساختمان‌های یک شهر، بافت‌های تاریخی و فضاهای آن شهر و نشان‌دهنده هویت و پیشینه و فرهنگ آن شهر می‌باشند. با توجه به نمونه‌های بررسی شده، می‌توان دریافت محرمیت و درون‌گرایی، محصور و کم بودن گشودگی‌ها در نما، وجود حیاط مرکزی و رعایت سلسله‌مراتب در خانه‌های قدیمی شهر گلپایگان و بافت محلی قابل رؤیت است. وجود فضاهای باز از گذشته به منظور برگزاری مراسم‌های مذهبی محلی علاوه بر مساجد و حسینیه‌ها، مورد توجه بوده است. (صالحی نیا، معماریان، ۱۳۸۸) در نتیجه احترام به مردم محلی با باورهای مذهبی قوی و احترام به منار مد نظر قرار می‌گیرد. توجه به بافت قدیمی، احترام به منار مسجد، توجه به تراز ارتفاعی بازار، تونشستگی از سمت خیابان به منظور ایجاد فضای سبز در تعامل با شهر و بافت مجاور، توجه به خط آسمان بناهای مجاور، مردم‌واری و پرهیز از ارتفاع و همچنین سادگی و خلوص در حجم، مورد نظر است. (Tabasi, 2007)

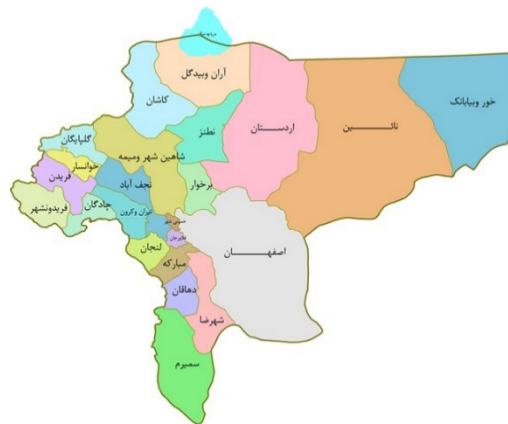
– درون‌گرایی، حیاط مرکزی و رعایت سلسله‌مراتب به تبعیت از مسجد قدیمی که متعلق به دوره سلجوقی می‌باشد، در فضاها و پلان رعایت می‌شود. همچنین با تعریف دو

از آمیختگی سه واژه (گل - پای - گان) برپا شده است. نام نخست شهر، گردپاذگان بوده است. گل نگاهدار معنی می‌دهد (برهان قاطع، ۱۳۶۱، ذیل گلپایگان). اکثریت مردم گلپایگان به زبان فارسی سخن می‌گویند.

هویت بومی، احساس تعلق و تعهد فرد نسبت به اجتماع محلی و کل جامعه‌ای است که در آن عضویت دارد و شامل اعتقادات، رفتارها و نهادهای فرهنگی مثل زبان، دین، آداب‌ورسوم، ادبیات و... است (بایزیدی، اعتصام، حبیب، مختاباد امرئی، ۱۳۹۲). فرهنگ جامعه شهر گلپایگان، عامل مهمی در چگونگی شکل‌گیری فضاهای معماری آن است که خود را در عرصه معماری و شهری گلپایگان به صورت‌های متفاوت و متنوعی نشان می‌دهد از جمله عنصرها، نقش و نگاره‌ها، تزئینات، ترکیب‌های فرمی و حجمی یا ترکیب‌ها و تلفیق‌های خاص در چیدمان فضایی. نشانه‌های آشکار قابل مشاهده و درک برای افراد محلی مانند: ایوان، پیش طاق، جلوخان، دهلیز، هشتی و رواق است. (پیرنیا، ۱۳۷۸). همین‌طور از میان هنرها، هنر منبت‌کاری در این شهر قدمتی دیرینه دارد. پیشینه منبت‌کاری در شهر گلپایگان به زمانی که گذشتگان ما به استفاده‌های گوناگون از چوب آشنایی پیدا کردند برمی‌گردد. ماهیت و ریشه‌داری نقش‌مایه‌ها و سبک و سیاق منبت‌کاری سنتی این سرزمین باعث ارزشمندی و والایی مقام این هنر است. (شیخی و همکاران، ۱۳۹۱). لازم‌به‌ذکر است از سال ۱۳۹۸ گلپایگان به عنوان «شهر ملی منبت‌کاری» ثبت شده است (ایمنا، ۱۳۹۶).

تصویر ۲. نقشه شهر گلپایگان - (شهرنگار، ۱۳۹۸).

تصویر ۱. نقشه موقعیت شهرستان گلپایگان در استان اصفهان (خبرگزاری ایمننا، ۱۳۹۹).

جدول ۲. آثار تاریخی شهر گلپایگان.

ردیف	نام بنا	تصویر	پیشینه تاریخی	شاخص‌های بومی و هویتی در معماری
۱	مسجد جامع شهر گلپایگان	 تصویر ۳- صحن مسجد جامع - (خبرگزاری آریا-۱۳۹۸)	از جمله مهم‌ترین مساجد دوران سلجوقی الگویی برای ساخت مسجدهای بزرگ قلمرو سلجوقیان	کتیبه‌های تاریخی محراب صحن و شبستان وسیع و گنبد بزرگ آجری کتیبه‌های آجری متعدد و تزئینات سلجوقی نقش جملات مذهبی و اسم بزرگان دینی با خط کوفی آجری هشتی‌ها، حجره‌ها و رواق‌ها حوض آب بزرگ و کم‌عمق برای وضو
۲	مناره شهر گلپایگان	 تصویر ۴- مناره سلجوقی - (آرمان امروز-۱۴۰۳)	از بلندترین مناره‌های قرن پنجم میل گلپایگان	کتیبه‌های آجری با خط کوفی نماد شهری استفاده از عناصر چهارسو و گذرگاه‌ها در بافت مجاور
۳	قلعه‌های تاریخی (گوگد، باقرخان، ...)	 تصویر ۵- ارگ گوگد - (خبرگزاری تسنیم-۱۳۹۹)	قلعه گوگد: ارگ تاریخی با چهار قرن قدمت دومین بنای بزرگ خشتی و گلی ایران	درون‌گرایی داشتن حیاط مرکزی قلعه دفاعی تزئینات آجری، کنگره‌ها و برجک‌های دفاعی وجود حمام و سرداب محرمت و سلسله‌مراتب معماری سنتی در پلان و هندسه احجام
۴	خانه تاریخی یوسفی	 تصویر ۶- خانه یوسفی- (خبرگزاری ایرنا)	یادگار دوره قاجار توسط حاج حسن یوسفی برای راه‌اندازی موزه مردم‌شناسی به سازمان میراث فرهنگی اهدا شده تا معرفت زندگی گذشته مردم ورزنه و رودشت باشد و به صورت تخصصی صنایع دستی ورزنه یا همان سفره بافی را معرفی کند.	مصالح آجر و خشت و گل شامل یک شاه‌نشین و اتاق‌های تودرتو، حیاط بزرگ، حوض‌خانه و یادگیر پوشش اتاق‌های آن به صورت طاق چشمه قسمت مرکز خانه یا فرم چلیپایی شامل حوض‌خانه و یادگیر در قسمت شرقی آب‌انبار هم مطبخ و طویله کبوترخانه از جمله عناصر معماری مهم در بناهای ساخته‌شده در این مناطق استفاده از عنصر هشتی

توجه به مصالح استفاده شده، دید و منظر شهری، کارکرد با سایت و محوطه اطراف به‌خصوص در بافت محلی مورد نظر می‌باشد. محله بازار چهارسوق گلپایگان در بخش قدیمی شهر قرار دارد. بازار گلپایگان که به آن بازار چهارسوق گلپایگان یا بازار سنتی گلپایگان نیز می‌گویند. یک بازار قدیمی با حدود قدمت ۴۰۰ ساله است. قدمت این بازار به دوران سلجوقیان مربوط می‌شود. بازار گلپایگان یکی از بازارهای مهم استان اصفهان است که در نزدیکی و مابین ۲ بنای تاریخی مهم دیگر سلجوقی با قدمت‌هایی نزدیک به ۹۰۰ الی ۱۰۰۰ سال ساخته شده است. بازار گلپایگان به دلیل اهمیت بالای معماری و اهمیت

ورودی، توجه به محرمت و طراحی فضاهای جمعی متنوع برای اقبال مختلف سنی به‌خصوص فضایی جهت گذراندن اوقات فراغت، گفت‌وگو و مشارکت‌های جمعی محلی برای کاهش شکاف موجود بین اقشار مختلف جامعه لحاظ می‌شود (Soltanzadeh, 2005)
علاوه بر طراحی حجم‌ها، قرارگیری و چیدمان فضاها در کنار هم، توجه به عملکرد بنا، نوآوری و خلاقیت در برنامه‌ریزی و طراحی فضاهای مورد نیاز مردم به‌خصوص جامعه محلی به‌گونه‌ای که پاسخگوی خواسته‌های کاربران بنا باشد، ارتباطات و سلسله‌مراتب مورد توجه می‌باشد. از جمله مهم‌ترین نکات نیز

است. همچنین این محله فضای سبز خاصی نیز ندارد. بافت کالبدی عمدتاً شامل ساختمان‌های یک طبقه آجری و سنگی بوده و در قسمت‌های دورتر بافت ساختمان‌های مسکونی چندطبقه کم‌ارتفاع نیز وجود دارد (تصویر ۸).

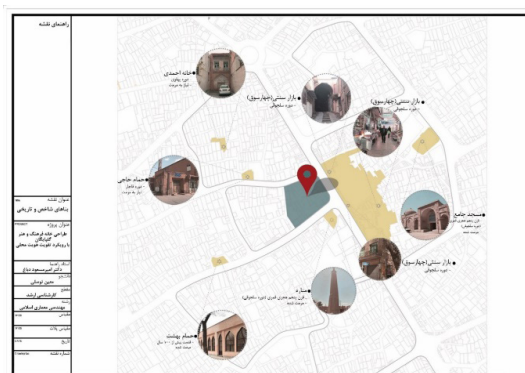
۵. یافته‌های تحقیق

در راستای انجام این پژوهش، پژوهشگر با بازدید از سایت و بافت محله مشاهداتی را در خصوص بخش‌های مختلفی نظیر دسترسی‌ها، کاربری‌ها، منظر شهری، فضاهای همگانی، بافت کالبدی و ساختمان‌ها و گره‌های محلی موجود در بخش شناخت سایت انجام می‌دهد. محقق در این خصوص با مراجعه به سازمان‌ها و نهادهای مختلف اطلاعات را جمع‌آوری نموده که از جمله آنها شهرداری کل اصفهان، شهرداری شهر گلپایگان، اطلاعات آماری سازمان آمار کل کشور و... می‌باشد. بدین ترتیب

مکانی که دارد، به‌نوعی یک راه ارتباطی است. این راه ارتباطی بین مناره گلپایگان یعنی بلندترین مناره قرن ۵ هجری قمری با ارتفاع ۱۸ متر و مسجد جامع گلپایگان است. به مناره، «میل گلپایگان» نیز می‌گویند که در خیابان امام خمینی و سه‌راهی طالقانی قرار دارد. همگی این بناها آثار به‌جای‌مانده از سلجوقیان می‌باشند (تصویر ۷). بازار گلپایگان در گذشته از اهمیت و استراتژی تجاری بسیار مهمی برخوردار بوده است. این بازار در واقع بیش از ۴۰۰ سال قدمت دارد. اما در زمان صفویان بخش‌هایی از این بازار که تخریب شده بودند، مرمت شدند. و بخش‌هایی نیز در همان زمان به بنای بازار گلپایگان اضافه شدند. این محله دارای فضاهای همگانی شاخصی نیست و فقدان فضاهای جمعی جهت گذران اوقات فراغت و همچنین آموزش از مهم‌ترین دغدغه‌های مردم محلی بوده

جدول ۳. مصاحبه با مسئولین.

مستول	نظرات مطرح شده
حمید توسلی (مدیر بخش عمرانی شهرداری گلپایگان)	شهر گلپایگان فرهنگ و هنر غنی‌ای داشته و هنرمندان بنامی در حوزه نگارگری دارد. محرمیت و احترام به سالخوردگان در این فرهنگ بسیار مهم است. فقدان فضای فرهنگی در محله موضوع مهمی است که مجاورت این فضا با مسجد قدیمی می‌تواند بازتاب فرهنگ نوین مردم با احترام به ارزش‌های قدیمی باشد. فضاهایی مثل کتابخانه، فضاهای آموزشی و سینما برای حضور مردم و ارتباط هر چه بیشتر نسل جدید با نسل قدیمی‌تر، فضاهای گفت‌وگو و محوطه باز مورد نیاز این بافت فشرده قدیمی است.

تصویر ۷. بناهای شاخص و تاریخی.

جدول ۴. خلاصه موضوعات کلیدی مستخرج از گفت‌وگو با مردم محلی.

ردیف	موضوعات کلیدی
۱	معیارهای هویت و فرهنگ در جامعه محلی
۲	اهمیت محرمیت در جامعه محلی
۳	اهمیت ارتباط با مسجد جامع محله، راسته‌بازار و منار تاریخی
۴	تأثیرات مجاورت خانه بنا با مسجد جامع محله، راسته‌بازار و منار تاریخی از دیدگاه مردم
۵	کاربری‌ها و فضاهای مورد نیاز مردم محلی با توجه به هویت محله
۶	لزوم فضاهای مورد نظر با توجه به تقویت هویت محله
۷	ترجیح مردم در خصوص حجم، نما، گشودگی‌ها و روابط فضایی بنا
۸	احساس راحتی بیشتر از منظر تجارب قرارگیری در فضاهای فرهنگ مشابه
۹	وجود عناصر جهت شناسایی بنا در بافت شهری
۱۰	کیفیات فضایی مورد نظر جهت آرامش خاطر در صورت قرارگیری در مکان

تصویر ۸. مصالح بافت.

برای تقویت هویت اسلامی ایرانی وجود دارد. وجود مسجد متعلق به دوره صفویه، بازار قدیمی و منار تاریخی در بافت سنتی محله و در مجاورت سایت طراحی می‌تواند زمینه‌ساز تقویت هویت این محله باشد. همچنین از جمله ویژگی‌های اجتماعی ساکنان محلی، می‌توان به گرایش‌های مذهبی مردم، توجه به مفاهیم حریمیت و سلسله‌مراتب اشاره کرد.

متن جدید در بافت قدیمی شهر گلپایگان با توجه به رویکرد هماهنگی و سازگاری با زمینه موجود باید دارای ویژگی‌هایی از جمله وجود حیاط مرکزی، مردم‌واری، خلوص در حجم و فرم ظاهری بنا، توجه به حریمیت و درعین حال سایت مجاور آن، احترام به مسجد، منار قدیمی و راسته بازار باشد. به این منظور از ارتفاع زیاد بنا جلوگیری خواهد شد و تعریف پیش ورودی و فضای باز مجاور مورد توجه قرار خواهد گرفت. با بررسی‌های انجام شده در خصوص نحوه تبیین متن جدید در بافت قدیمی شهر گلپایگان می‌توان مواردی را پیشنهاد نمود: احیای آداب و رسوم سنتی شهر گلپایگان، توجه به موضوع حریمیت، طراحی فضاهایی متناسب با برگزاری مراسم‌های سنتی و مذهبی، ترویج برنامه‌های فرهنگی و هنری محلی، به کار بردن نموده‌های معماری شامل استفاده از عناصر، نقش‌ها، تزیینات، ترکیب حجمی و سلسله‌مراتب و ترکیب در پلان و تعریف پیش ورودی و رواق شهری در شکل‌دهی بافت جدید.

ضمن دریافت نظرات مسئولان و مدیران شهری (جدول ۳)، نظرات مردم محلی نیز از طریق مصاحبه و گفت‌وگوی فردبه‌فرد در سطح محله جمع‌آوری می‌شود (جدول ۴).

۶. نتیجه‌گیری

در شهر گلپایگان، استفاده از معماری ایرانی بخصوص سلجوقی در کلیات و جزئیات مشهود است از جمله کاربرد آجر که در سازگاری کامل با محیط پیرامون می‌باشد. تزیینات آجری با طرح‌های هندسی و زیگزاکی یا حصیری و مشبک و همین‌طور ستون‌های بلند که علاوه بر کارکرد سازه‌ای، نمادی از معماری سلجوقی است. به‌طورکلی عناصر معماری ایرانی با رویکرد تعامل انسان با معماری در جهت القای حس آشناپنداری و تعلق خاطر همواره در تمام سطوح مختلف طراحی دیده می‌شود. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد از جمله ویژگی‌ها و مؤلفه‌هایی که می‌تواند موجب تقویت هویت محلی شود، توجه به عناصر فرهنگی و هویتی در محلات قدیمی و در نظر گرفتن ویژگی‌های مذهبی، فرهنگی، شرایط اقلیمی و بومی مردم محلی می‌باشد. از آنجا که مذهب در این محله و شهر گلپایگان بسیار قوی بوده می‌تواند عامل مهمی در تقویت هویت محلی باشد. تبیین و طراحی فضاهای مورد نیاز جهت گفتگوی اهالی، گذران وقت و تعالی فرهنگی در نظر می‌گیرد. خلوص در ابنیه و سازگاری با بافت اطراف آن می‌تواند موجب تقویت این هویت بومی گردد. در سایت محله بازار چهارسوق گلپایگان ویژگی‌هایی

پی‌نوشت

1. context

فهرست منابع

دباغ، امیرمسعود؛ دیبا، داراب؛ ضمیران، محمد (۱۴۰۱)، تبیین متن گونگی و روابط میان متنی در معماری، فصلنامه رهیوبه معماری و شهرسازی، دوره اول، شماره اول.

رایپورت (۱۳۸۸)، *انسان‌شناسی مسکن*، چاپ اول، تهران: انتشارات حرفه هنرمند.

ستوده، حسام‌الدین؛ کریمی، غلامعلی (۱۳۹۴)، بررسی ارتباط بین فرهنگ و معماری بومی و تأثیر آن در ارتقا کیفیت طراحی، *کنفرانس سالانه پژوهش‌های معماری، شهرسازی و مدیریت شهری*.

سلامزاده، مریم؛ وزیری، وحید (۱۳۹۵)، نقش هویت در شکل‌گیری

آشوری، داریوش (۱۳۸۱)، *تعریف‌ها و مفهوم فرهنگ*، نشر آگاه.

بایزیدی، قادر؛ اعتصام، ایرج؛ حبیب، فرح؛ مختاباد امرئی، مصطفی (۱۳۹۲)، جستاری بر تبیین دیدگاه‌های منطقه‌گرایی و سیر تحول آنها در معماری معاصر، *نقش جهان*، دوره سوم ۷-۱۸.

پیرنیا، محمد کریم (۱۳۷۸)، *آشنایی با معماری اسلامی ایران*، دانشگاه علم و صنعت ایران.

حجازی، سید ناصر؛ حیدرخانی، هاییل (۱۳۹۳)، تحلیل و بررسی رابطه ابعاد سرمایه اجتماعی و هویت فرهنگی، *مهندسی فرهنگی*، تابستان ۱۳۹۳- شماره ۸۰، ص ۱۹۴ تا ۲۲۱.

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره ۱۳، شماره ۴۸، ص ۳۹-۶۸.
فلاح، محمدصادق (۱۳۸۵)، مفهوم حس مکان و عوامل شکل
دهنده آن، هنرهای زیبا، ۲۶، ۵۷-۶۶.
قاصدی، هادی (۱۳۹۰)، خانه فرهنگ و هنر یزد، رساله کارشناسی
/رشد، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
مرشدی‌زاد، علی؛ احمدلو، کاووس (۱۳۹۶)، فصلنامه مطالعات ملی،
سال هجدهم شماره ۲، پیاپی ۷۰.
مهديزاده، جواد (۱۳۸۴)، جایگاه میراث فرهنگی، توسعه پایدار شهری،
جستارهای شهرسازی، ۱۲.
نقره کار، عبدالحمید (۱۳۷۸)، درآمدی بر هویت اسلامی در معماری و
شهرسازی، تهران: نشر پیام سیما.
نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۸)، هویت: تجلی فرهنگ در محیط، مجله
آبادی، شماره ۳۴ و ۳۵، پاییز و زمستان.
نقوی، پویان، و مظاهریان، حامد (۱۳۹۸)، تحلیل نظریات معاصر در
مواجهه با زمینه در طراحی معماری، باغ نظر، ۱۶ (۷۴)، ۶۹-۸۰.

الگوی معماری اسلامی، کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی و علوم
رفتاری، ص ۵-۶.
سیاف‌زاده، علیرضا؛ سعدانی، پروین (۱۳۹۷)، احیا هویت فرهنگی -
بومی با تاکید بر طراحی مجموعه‌های فرهنگی (مطالعه موردی: منطقه
دیلمستان)، فصلنامه علمی تخصصی معماری سبز، پژوهشگاه علوم
انسانی و مطالعات فرهنگی.
شیخی، علیرضا؛ سامانیان، صمد؛ آشوری، محمدتقی (۱۳۹۱)، مطالعه
تطبیقی هنر منبت معاصر در مراکز مهم منبت کاری ایران، نشریه
مطالعات تطبیقی هنر، دوره: ۲ شماره: ۴، ص: ۱-۱۶.
صالحی‌نیا، مجید؛ معاریان، غلامحسین (۱۳۸۸)، اجتماع‌پذیری
فضای معماری، نشریه هنرهای زیبا، ص ۵-۱۷.
صیادی، احسان؛ مداحی، مهدی (۱۳۹۰)، معماری پایدار، چاپ اول،
انتشارات لوتس، تهران.
علی میرزایی، مانده و صحاف (۱۴۰۱)، تبیین برخورد با زمینه در آثار
شاخص معماری بافت مرکزی مشهد در دوره پهلوی دوم (نمونه)
های موردی: بازار رضا(ع)، ایستگاه راه آهن مشهد، آرامگاه نادرشاه.

Herbig, Ulrike. (2016). Cultural Spaces Research on Architecture and Identity. 156-161

Maisami, Fatemeh. Shamshiri, Faezeh. (2018). Identity Elements in the Traditional Architecture of Iranian Houses (Case Study of Sheikh-al-Islam House) Shabestan Architectural and Urban Studies Research Center, Iran. Socio-Spatial Studies, Summer & Autumn

Rahimzadeh, Mohammad Reza. (2005). Identity Concept, Second Congress on the History of Architecture and Urban Development of Iran (C2), Cultural Heritage Organization, Kerman (Bam Arg).

Soltanzadeh, Hossein. (2005). Entrance spaces in traditional architecture of Iran, Deputy of Social and Cultural Affairs of Tehran Municipality.

Tabasi, Mohsen. (2007). Reflection of Iranian Identity in Iranian Islamic Architecture, Iranian Identity (series of articles and speeches about Iranian Identity), Sura Mehr Publications, Tehran.

خبرگزاری ایمننا (۱۳۹۹) استان اصفهان، /<https://www.imna.ir/news/432688/>، ۱۴۰۱/۱/۰۶

خبرگزاری ایمننا (۱۳۹۶) گلپایگان به عنوان شهر ملی هنر دستی منبت ثبت می‌شود، /<https://www.imna.ir/news/325221/>، ۱۴۰۱/۲/۲۶

شهرنگار (۱۳۹۸) نقشه جی ای اس تقسیمات سیاسی شهرستان گلپایگان، /<https://www.shahrnegar.com/product/division-county->

۱۴۰۱/۲/۲۰